

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ 1 ” березня 2016р.

Ризики підприємницьких структур в глобальному просторі

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки _____ доктора філософії _____

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності _____ 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» _____

(шифр і назва напрямку підготовки)

**Львів
2016 рік**

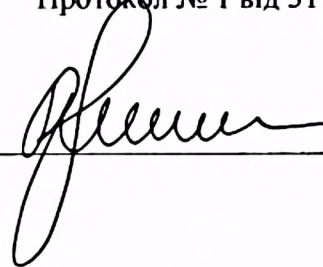
РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівський національний університет імені Івана Франка, економічний факультет, кафедра економіки підприємства

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
Косович Богданна Іванівна

Обговорено та рекомендовано до впровадження Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31 серпня 2016 року

Голова

Р.В.Михайлишин

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	<i>Денна форма навчання Вечірня/заочна форми</i>
Модулів – 1	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	<i>Вибіркова</i>
Блоків змістових модулів – 1		Рік підготовки – <i>другий</i>
Загальна кількість годин – 90		Семестр – 4
Тижневих годин: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2,625		Лекції – 32 год Практичні – 16 год Самостійна робота – 42 год Вид контролю – <i>іспит</i>

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – 1,143.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування теоретичних знань і практичних навичок управління ризиками підприємницьких структур у міжнародній фінансово-валютній системі в умовах кризових ситуацій.

Предмет: Ризики, з якими зустрічається підприємницька структура в умовах глобалізації та інструменти управління ними.

В результаті вивчення цього курсу аспірант повинен

знати:

- поняття "ризик" і "невизначеність", історію виникнення теорії ризиків і її розвиток;
- класифікацію ризиків за ключовими ознаками;
- основні методи виявлення ризику;
- основні поняття управління ризиком;
- виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення;

вміти:

- здійснювати якісний та кількісний аналіз ступеню ризику статистичним та експертним методами;
- здійснювати ідентифікацію, аналіз та оцінку ризику;
- використовувати методи обробки, узагальнення та аналізу отриманої інформації для прийняття управлінських рішень;
- аналізувати ефективність методів управління ризиком;
- управляти ризиками та приймати рішення в умовах невизначеності;
- аналізувати практичні ситуації.

Навчальний курс охоплює 3 кредити (90 год). Курс складається: для денної форми навчання з 32 год лекційних занять, 16 год практичних занять та 42 год самостійної роботи. Тижневе навантаження аспіранта складає 3 год аудиторних занять та 2,625 год самостійної роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність ризику, зміст та функції

Поняття невизначеність і ризик. Еволюція поглядів на феномен ризику. Ризик як економічна категорія. Функції ризику. Джерела виникнення ризику. Сторони ризику. Ознаки та причини ризиків.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 2. Класифікація ризиків

Класифікація системи ризиків. Групи, категорії, види, підвиди і різновиди ризиків. Характеристика окремих видів ризику. Основні властивості ризиків.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 3. Організаційно-правові форми функціонування підприємницьких структур

Сутність організаційно-правових форм господарювання та місце в них підприємницької діяльності. Підприємства та їх різновиди.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 4. Кількісні методи оцінки ризиків

Сутність кількісного оцінювання ризиків. Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику. Статистичні показники для оцінки ступеня ризику. Ризик в абсолютному вираженні. Міра ризику. Графічні способи оцінки ризику.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 5. Якісне оцінювання ризиків

Сутність якісного оцінювання ризиків. Метод мозкового штурму. Методи експертних оцінок. Методи асоціацій та аналогій. Метод Дельфі.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 6. Ризики в міжнародній валютній системі

Сутність поняття валютні ризики, їх види та особливості. Ризики в міжнародній валютній системі. Управління кредитними ризиками підприємницьких структур у міжнародній валютно-фінансовій системі. Конкурентоспроможність підприємницьких структур при довгостроковому кредитуванні.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 7. Методи вимірювання ризиків

Основні прийоми зниження ступеню ризик. Диверсифікація ризику, її види, сфери застосування. Передача (трансфер) ризику. Типи і види контрактів. Страхування, його сутність, види. Хеджування як форма страхування валютних та цінних ризиків.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

Тема 8. Сучасні інструменти упередження ризиків підприємницьких структур

Методи формування резервів. Лімітування, його сутність, сфера застосування. Придбання додаткової інформації для прийняття рішень щодо зниження ризику. Інші заходи упередження ризиків.

Рекомендована література: [1], [2], [3] [4] [5], [7], [9], [11], [12], [14], [15], [16]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Вечірня/заочна форми				
	Усьо- го	у тому числі				Усьо- го	у тому числі			
		л	п	лаб	ср		л	п	лаб	ср
Модуль 1										
Тема 1. Сутність ризику та джерела його виникнення	11	4	2		5	11	4	2		5
Тема 2. Класифікація ризиків	12	4	2		6	12	4	2		6
Тема 3. Організаційно-правові форми функціонування підприємницьких структур	11	4	2		5	11	4	2		5
Тема 4. Кількісні методи оцінки ризиків	11	4	2		5	11	4	2		5
Тема 5. Якісне оцінювання ризиків	11	4	2		5	11	4	2		5
Тема 6. Ризики в міжнародній валютній системі	12	4	2		6	12	4	2		6
Тема 7. Методи вимірювання ризиків	11	4	2		5	11	4	2		5
Тема 8. Сучасні інструменти упередження ризиків підприємницьких структур	11	4	2		5	11	4	2		5
Усього годин	90	32	16		42	90	32	16		42

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	веч./заоч. форма
Модуль 1			
1	Сутність ризику та джерела його виникнення	2	2
2	Класифікація ризиків	2	2
3	Організаційно-правові форми функціонування підприємницьких структур	2	2
4	Кількісні методи оцінки ризиків	2	2
5	Якісне оцінювання ризиків	2	2
6	Ризики в міжнародній валютній системі	2	2
7	Методи вимірювання ризиків	2	2
8	Сучасні інструменти упередження ризиків підприємницьких структур	2	2
Усього		16	16

6. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання: лекції, практичні заняття та самостійна робота студента.

7. Розподіл балів, що присвоюються аспірантам

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з даної дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені-50 балів.

Контроль знань здійснюється за результатами іспиту.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
A	90–100	5	відмінно
B	81–89	4	дуже добре
C	71–80		добре
D	61–70	3	задовільно
E	51–60		достатньо

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами:

Розподіл балів, що присвоюється студентам

Дискусійні обговорення, індивідуальна та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	6	6	6	7	6	6	6	50	100

8. Рекомендована література

Базова:

1. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусев О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.
2. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. / Л. І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
3. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.
4. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 208 с.
5. Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 200 с.

Допоміжна:

6.Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

7.Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України, 1991, № 49 (03.12.91), ст. 682.

8.Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 1991, № 47 (19.11.91), ст. 646.

Інформаційні ресурси:

9.Господарський кодекс України - zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?reg.

10.Державний комітет статистики України – www.ukrstat.ua

11.Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

12.Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника – www.lsl.lviv.ua

13. Світова організація торгівлі – www.wto.org

14.Періодичні видання такі як «Формування ринкової економіки» - <https://econom.lnu.edu.ua/>

15.Вісник Львівського університету. Серія економічна. - <https://econom.lnu.edu.ua/>.

Автор доц. Косович Б.І.